

Preventivno upravljanje sporovima



Dragan Psodorov, advokat
Advokatska kancelarija “Joksović,
Stojanović i Partneri”, Beograd, Srbija
e-mail: dragan@jsplaw.co.rs

- **Iz Vaše prakse, da li se kompanije u Srbiji sporovima bave samo kada se isti dogode ili rade i neke preventivne mere?**

Na žalost, dosta kompanija se bavi sporovima samo onda kada do istih dođe i nema strategiju „Upravljanje sporovima“. Upravljanje sporovima je sistematičan pristup rešavanju sporovima na nivou kompanije, sa posebnim osvrtom na način odabira načina rešavanja sporova pre nego što isti nastanu. Ovaj pristup se razlikuje od pristupa da se o načinu rešavanja sporova razmišlja onda kada spor nastane, već se o ovom pitanju daje na značaju kroz različite preventivne mere.

- **Koje su to preventivne mere i u kom trenutku bi trebalo da se bavimo njima?**

Preventivne mere su u stvari skup znanja o tome šta i kada ugovoriti kao način rešavanja sporova i to ako je moguće preneti u odgovarajući interni akt kompanije. Nakon toga, te mere odnosno skup znanja koriste u ranoj fazi ugovaranja, a ne ostaviti to pitanje kao manje sporedno. Poznato je u praksi da se mnogo više pažnje posvećuje nekim komercijalnim, ekonomskim ili tehničkim temama, dok se o klauzuli nadležnosti suda ili neke arbitraže manje razmišlja, što znači da ta kompanija nema sistem upravljanja sporovima. Takođe, manje je poznato da se i sporovi između domaćih privrednih subjekata mogu rešavati pred domaćom arbitražom, koja ima prednosti u smislu da je postupak jednostepen, odluka je izvršiva odmah nakon donošenja, a spor traje kraće, sa fleksibilnijim postupkom. Nije nevažno ni kod kompanija koje posluju sa inostranstvom koji će način rešavanja sporova ugovoriti, jer kod ugovaranja nadležnosti sudova mogu doći u zamku da se odluke ne priznaju van granica te zemlje ili se priznaju na veoma težak način, a opet nije svejedno ni koja se arbitraža ugovora, jer treba voditi računa o specifičnosti spora, vrednosti spora, primeni materijalnog prava.

- **Dešava da kompanija dobije spor, ali se ipak ne naplati. Šta je uzrok tome i da li je moglo i drugačije?**

To je najtužniji rezultat od svih mogućih, ali veoma poznat u praksi. Uzrok tome jeste nepravilan izbor načina ili mesta rešavanja spora još u momentu ugovaranja ili neizbor uopšte, gde se jedna sudska presuda ne priznaje van granica te zemlje, pa kada poverilac i dužnik nisu u istoj zemlji, onda presuda iz jedne jurisdikcije može ostati mrtvo slovo na papiru, zbog postupka priznanja sudskih presuda koji nije nimalo lak.